

Zgodnje učenje tujega jezika v vrtcu

Analizo hospitacije smo opravili v popoldanskem delu seminarja. Ta je potekala ob delovnem listu, ki so ga udeleženci dobili pred hospitacijo. Na osnovi zapisov na delovnem listu in njihovih vtisov smo opravili temeljito analizo vzgojnega procesa oziroma vseh dejavnosti pri urah tujega jezika.

Kdaj začeti z učenjem tujega jezika v otrokovem razvoju?

Prezgodaj ni nikoli, prepozno pa je lahko.

dr. Mateja de Leonni Stanonik

Pomembna so spoznanja štirih disciplin: razvojne psihologije, nevropsihologije, antropologije in pedagogike.

Dispozicije za jezikovno učenje predstavlja:

- delovanje možganov (raziskave dr. Mateja de Leonni Stanonik),
- prožnost govornih organov in glasovna širina,
- zmožnost natančnega posnemanja glasov,
- zmožnost slediti ritmu in intonaciji tujega jezika,
- hitro in voljno odzivanje na govorne spodbude,
- sproščenost pri izražanju,
- radovednost in vedoželjnost,
- otrokova ustvarjalnost in domišljija,
- pripravljenost otroka za doživljanje novih izkušenj.

Zakaj otroku omogočiti zgodnje učenje tujega jezika?

- Do petega leta si normalno razvit otrok izoblikuje materinščino po intuitivni poti.
- Spoznavne in jezikovne izkušnje v materinščini so dobra osnova za graditev jezikovnega sistema drugega jezika.
- Učenje pred 6. letom omogoča znanje tujega jezika kot naravnega govorca (dr. Vilke).
- Vzgajanje medkulturne strpnosti.

Razvoj otrokovega govora

Govor je mentalna sposobnost, ki omogoča človeku, da se s pomočjo jezika (sistem) realizira v izgovoru (glasovi), v komunikaciji z drugimi.

Faze v razvoju govora:

1. Predjezikovna – otrok še ne obvlada uporabe verbalnih sredstev;
2. Jezikovna – otrok od prvega leta dalje usvaja besede, slovnična pravila za njihovo pregibanje in tvorjenje, uči se tvorjenja izrekov in besedil.

Mejniki v govornem razvoju otroka

Rojstvo otroka

- vsi sprejemni kanali so enako odprti,
- najbolj razvit je dotik,
- možgani so pripravljene na sprejemanje ("nepopisan papir").

Prvo leto (16–20 mesecev)

- prve besede (besedni zaklad od 150–400 besed),
- pravilno odgovarja na številne ukaze kot so "sedi", "pridi", "daj mi to",
- reševanje problemov.

Dve do tri leta

- poskuša z novimi glasovi (naravni govorec, izgovarjava glasov),
- razume 800–1000 besed,
- odgovarja na različne ukaze, ki vsebujejo besede "na", "pod", "gor"...

Tri do štiri leta

- uporablja stavke (3–4 besede, redki množino),
- prepozna množino, pridevnike, razume sestavljene stavke.

Štiri do šest let

- sestavlja stavke iz 4–6 besed,
- tekoče govori,
- lahko izraža časovne odnose,
- glas dobro modulira v konverzaciji.

Najpomembnejši cilji učenja tujega jezika v vrtcu:

- otrok spoznava drugačnost,
- otrok si pridobi "posluh za tuj jezik" in način izgovorjave tistih glasov, ki jih ni v maternem jeziku,
- otrok si razvija slušno razumevanje v dani situaciji,
- otrok se odziva na zahteve, spodbude in vprašanja v vsakdanji situaciji,
- otrok prepozna in poimenuje osnovne predmete, živali in rastline iz njegovega najbližjega okolja.

Metodika učenja in poučevanja tujega jezika na predšolski stopnji

Celostni pristop pri učenju in poučevanju jezika

- otrok se uči z vsemi čuti,
- učenje vpliva na spoznavni, jezikovni, osebnostni in družbeni razvoj otroka,
- jezik se uči v integraciji z vsemi področji dejavnosti (narava, družba, matematika, gibanje, umetnost).

Vloga vzgojiteljice in otroka pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti:

- Vzgojiteljici morata otrokom zagotavljati občutek varnosti.
- Učenje naj poteka v otroku dobro znanem in prijetnem okolju.
- Otroci sodelujejo pri načrtovanju dejavnosti, dajejo pobude, izražajo svoje interese in želje.
- Vzgojiteljici v oddelku skupaj načrtujeta dejavnosti za slovenski in tuj jezik.
- Z otroki delata v manjših skupinah.
- Vzgojiteljici izvajata dejavnosti po Kurikulumu za vrtce.
- Načrtovane teme le obogatijo z načrtnim in sistematičnim učenjem tujega jezika.
- Učenje tujega jezika je integrirano v življenje in delo oddelka.
- Uporabljata raznolike metode in sredstva.
- Učenje temelji na komunikacijskem pristopu.

Metode učenja tujega jezika v vrtcu:

- gibalne in rajalne igre,
- petje, glasbene dramatizacije, ples,
- pesmi, recitacije, rime, izštevanke,
- poslušanje in pripovedovanje pravljic, kratkih zgodb,
- likovno (risanje, slikanje) in plastično oblikovanje,
- lutkovne igre,
- simbolne igre in igre vlog,
- didaktične in družabne igre.

Dejavniki uspešnega učenja tujega jezika v vrtcu:

- prijetno vzdušje v oddelku (strokovni delavki, prostor, normativ),
- dobro poznavanje Kurikuluma za vrtce in LDN oddelka,
- dobro poznavanje razvoja otroka – otrokove jezikovne zmožnosti,
- dobro poznavanje metodike zgodnjega učenja tujega jezika,
- kakovostno načrtovanje v tandemu,
- časovna in prostorska organizacija dejavnosti.

LITERATURA:

- Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad za šolstvo.
- MARJANOVIČ UMEK, L. (ur) (2001). Otrok v vrtcu. Maribor: Založba Obzorja
- MARJANOVIČ UMEK, L. (1990). Mišljenje in govor predšolskega otroka. Ljubljana: DZS
- Čok Lucija. (1994). Učiti drugi/tuji jezik; kje, koga, kako. Tempus-3767 (skupni evropski projekt). Pedagoška fakulteta, Ljubljana.
- Čok Lucija, Skela Janez ... (1999). Učenje in poučevanje tujega jezika. Koper: Znanstveno-raziskovalno središče R Slovenije Koper.
- Prebeg-Vilke Mirjana. (1995). Otrok in jeziki. Sanjska knjiga, Ljubljana.
- Seliškar Nevenka. (1995). Igramo se in učimo. Zavod RS za šolstvo in šport, Ljubljana.
- Lipovec-Torkar Irena, Čok Lucija, Šukljan Vida. (1991). ELLE (projekt), Zavod R Slovenije za šolstvo in šport, Ljubljana.
- Čagran Branka. (1996). "Tuji jeziki na razredni stopnji". Zavod R Slovenije za šolstvo, Ljubljana.
- Brumen Mihaela. Kognitivne, metakognitivne in metajezikovne utemeljitve zgodnjega poučevanja tujega jezika.
- Brumen Mihaela (1998). Igra kot spodbuda za zgodnje učenje tujega jezika. Pedagoška obzorja števil. 5-6, str. 251-257.
- Brumen Mihaela (2003). Pridobivanje tujega jezika v otroštvu. Ljubljana: DZS.
- Kranjc Simona (1999). Razvoj govora predšolskih otrok. Ljubljana: ZIFF.

Fanika Fras Berro in Dragica Motik